

DECLARAȚIA DE LA COMRAT PE RELAȚII INTER-ETNICE ȘI PROTECȚIA MINORITĂȚILOR NAȚIONALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

În cadrul proiectului BRIDGE – Promovarea cooperării și înțelegerii reciproce ale UE cu Belarus, Moldova, Rusia și Ucraina (2008-2012) un Atelier de Lucru “Discriminare, drepturile omului, libertățile și protecția minorităților” a avut loc la 15-16 Aprilie, 2011, la Comrat, capitala unității teritoriale autonome a Găgăuziei/Gagauz Yeri, Republica Moldova.

La atelier au participat experți pe problemele etnice din Republica Moldova și mai multe țări ale UE, reprezentanți ai minorităților naționale, membri distinși ai comunității găgăuze, membri ai parlamentului și reprezentanți ai unor partide politice din Republica Moldova și reprezentantul Delegației Comisiei Europene în Moldova. Atelierul de lucru a fost organizat de către Coordonatorul BRIDGE – ISCOMET Institutul de Studii Etnice și Regionale din Maribor, Slovenia, în parteneriat cu ASER – Asociația de Studii Etnice și Regionale din Chișinău și Comunitatea Bulgară a Unității Teritoriale Autonome Găgăuze, Moldova.

După două zile de discuții intense și productive pe temele atelierului de lucru, participanții au adoptat următoarele avize și recomandări:

1. Dezvoltarea în continuare a unor bune relații inter-etnice în Republica Moldova, inclusiv îmbunătățirea protecției minorităților naționale, are o importanță majoră pentru o stabilitate politică, pentru lărgirea posibilităților sale în integrarea europeană, și în cele din urmă pentru crearea condițiilor favorabile pentru unificarea pașnică a țării, care ar trebui să fie o casă în siguranță a tuturor comunităților etnice care locuiesc în Republica Moldova.

2. În acest context, ar trebui să se aibă grijă într-un mod deosebit de atitudinea politică pozitivă a structurii politice din Republica Moldova față de Autonomia Teritorială Autonomă a Găgăuziei, care a fost o realizare unică a democrației moldovenești după independența din 1991. Prin urmare este de o importanță majoră de a dezvolta în continuare această autonomie. Participanții propun următoarele:

- Ar fi laudabil de a organiza un dialog între autoritățile administrative autonome și guvernul central, în scopul de a clarifica împărțirea competențelor în general, și competențele bine definite ale Unității Teritoriale Autonome Găgăuze, în special în raport cu guvernul central.
- Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuză ar trebui să aibă posibilități legale pentru dezvoltarea teritorială transfrontalieră-coperarea transfrontalieră cu regiunile și comunitățile locale în țări străine, în scopul de a crește oportunitățile sale de dezvoltare culturală. Economică și socială.
- Autoritățile moldovenești ar trebui să ofere un temei juridic pentru stabilirea partidelor regionale politice pe teritoriul Găgăuziei, astfel lărgind structura politică democratică în acea parte a Moldovei.
- Autoritățile moldovenești ar trebui să furnizeze recepția semnalului de televiziune publică găgăuză, pentru găgăuzii, bulgarii care locuiesc în afara Unității Teritoriale Autonome Găgăuze. De asemenea, autoritățile Găgăuze trebuie să se asigure că

societățile private de radiofuziune aplică normele de drept cu privire la transmiterea de programe produse de către televiziunea publică a Găgăuziei.

- Guvernul Republicii Moldova și Autoritățile Găgăuze la fel ar trebui să stimuleze și să finanțeze cercetarea și studiul istoriei, culturii găgăuze și să răspândească rezultatele atât la nivel național cât și internațional.

3. Cu intenția de consolidare a unității în diversitate, din Republica Moldova, ar fi recomandabil să se elaboreze și să se realizeze programe speciale ale învățării limbilor minoritare de către populația majoritară și limba de stat de către minoritățile naționale.

4. Autoritățile moldovenești ar trebui să asigure punerea în aplicare eficientă și aplicarea legislației în vigoare care reglementează statutul și drepturile minorităților naționale, și de a îmbunătăți și reînnoi aceste norme deasemenea, în conformitate cu obligațiile din Republica Moldova, care provin de la instrumentele internaționale relevante, în primul rând de la Convenția-Cadru, privind drepturile minorităților naționale adoptate în cadrul Consiliului Europei .

5. Parlamentul Republicii Moldova ar trebui să ratifice în cele din urmă Carta Europeană a limbilor regionale sau minoritare și Protocolul nr.12 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

6. Autoritățile moldovenești naționale și regionale ar trebui să acorde o atenție deosebită problemelor a populației de etnie romă, printre altele, prin adoptarea de măsuri adecvate pentru reducerea stereotipurilor negative a populației majoritare față de romi și pentru îmbunătățirea oportunităților lor educaționale și a condițiilor socio-economice (sănătate, locuințe, ocuparea forței de muncă, etc.) având în vedere, desigur, situația generală socio-economică din Republica Moldova.

7. Autoritățile moldovenești sunt chemate să elimine obstacolele pentru includerea membrilor minorităților naționale în serviciile civile și în procesele de luare a deciziilor la nivel local, regional și național, sporind astfel participarea egală a minorităților naționale în viața publică din Republica Moldova.

8. Participanții recomandă autorităților Moldovei să se familiarizeze cu experiențele străine în ceea ce privește colectarea datelor etnice și de a elabora pe această bază propria lor procedură, aceste date ar putea fi de ajutor pentru luarea în considerare a problemelor etnice din Republica Moldova .

9. Participanții încurajează în continuare dezvoltarea cooperării Republicii Moldova cu Bulgaria, România, Turcia, Rusia și Ucraina și alte țări pe domenii culturale, lingvistice, economice și de altă natură ce va fi pentru beneficiul comunităților etnice care trăiesc în Moldova la fel și minorităților moldovenești care locuiesc în Ucraina.

10. Comisia Europeană ar trebui să ia în considerare stabilirea de noi programe și linii financiare, care vizează creșterea oportunităților pentru proiectele în curs de dezvoltare, care va contribui la dezvoltarea în continuare a relațiilor inter-etnice și protecția minorităților naționale și, astfel, la stabilitatea și unitatea politică a Republicii Moldova.

Participanții au cerut Coordonatorului BRIDGE, Prof. Dr. Silvo Devetak și vice-coordonatorului BRIDGE, Dr. Olesia Sirbu, care a fost organizatorul atelierului de lucru din Comrat, de a distribui această declarație către structurile guvernamentale moldovenești, agențiilor competente ale UE precum și guvernelor statelor membre UE

Adoptată pe 16 Aprilie 2011 la Comrat, Capitala Autorității Teritoriale Autonome Găgăuze / Gagauz Yeri, Republica Moldova.